

Ponència: Infraestructures públiques al servei de la creació i de la comunitat.

Autor: Santi Martínez y Josep Font Senties, Generalitat de Catalunya

Taula Rodona 3: “Territori i sector ¿Dues lògiques d’avaluació en contraposició?”

La dotació d’equipaments culturals públics a Catalunya: concertació, planificació y responsabilització

Santi Martínez

Cap de Servei

Servei de Planificació d’Equipaments

Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació

Josep Font

Coordinador de contractes-programa

Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació

El 2009 se celebra el trentè aniversari de la recuperació del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i de les seves competències en cultura. Aquesta efemèride convida a una reflexió de les principals fites d’aquest itinerari des de la perspectiva de la dotació d’infraestructures culturals a Catalunya.

La política cultural, en els primers anys d’estructuració del Departament, prioritza la recuperació del *ric bagatge cultural* i la *creació de les infraestructures necessàries*, tal i com s’expressa en les presentacions de les memòries del Departament. La memòria del 1986 sintetitza l’etapa 1980-1984 afirmant que es **va caracteritzar per l’inventari i la protecció de la nostra cultura**, així com es distingeix del 1985 la constitució d’un acord marc entre diferents nivells de l’administració. El Conseller Joan Guitart subratllava a la memòria del 1988, que s’havien de concentrar els esforços en la **creació d’infraestructures culturals**, estratègia que tingué continuïtat el 1990 amb la construcció de l’*Arxiu Nacional*, del *Teatre Nacional de Catalunya* i d’equipaments bàsics com les biblioteques públiques de Barcelona i Lleida. Alguns reptes explicitats a la memòria del 1990, -a més de ser significatius de les mancances i provisionalitats del moment- anticipen les necessitats a les quals respon el Pla objecte de presentació d’aquest article, quan afirma que Catalunya ha d’establir uns fonaments perquè els **grans moments culturals del nostre país no siguin fruit de**

l'atzar o del geni individual. Un país avançat necessita unes bases culturals sòlides. El document expressa la necessitat d'una estructuració museística, de l'adequació o dotació per el Museu d'Art Contemporani de Catalunya, el Museu Nacional d'Art de Catalunya, el Museu Nacional de la Ciència i la Tècnica o actuacions estructurals en monuments de gran dimensió física i simbòlica, com són Montserrat, Poblet o Sant Pere de Rodes.

La dotació en grans infraestructures necessàries per la gestió i presentació del patrimoni i per encarrilar la creativitat cultural de Catalunya es va acompanyar d'un desplegament planificat d'equipaments culturals de base, com les biblioteques i els arxius. Encara que sembli rotund, es pot afirmar que la dotació planificada d'equipaments culturals a Catalunya acaba el recorregut en aquest punt, ja que, si bé la Llei de Museus preveu una jerarquia de museus i serveis de suport per dimensions territorials, el seu desplegament ha estat molt limitat. La sentència és paradoxal, atenent al fet que l'oferta d'espais culturals a Catalunya (teatres, auditoris, centres culturals, espais per la producció i exhibició de les arts visuals) ha evolucionat amb un increment notable en el període dels darrers dos anys. Tanmateix, **les actuacions en dotació d'infraestructures culturals públiques han estat bàsicament d'iniciativa local i amb falta tant de criteris d'equilibri territorial com de les lògiques de priorització mancant, en definitiva, de polítiques culturals supramunicipals.**

Les actuacions del Departament de Cultura no han inclòs el disseny d'una planificació territorial que permeti diagnosticar dèficits, duplicitats o ineficiències en la matriu territori/sector, per la majoria de sectors culturals, una deficiència que seria impensable en àmbits com l'educació, l sanitat o l'atenció social.

La necessitat d'assumir aquest repte, així com de respondre a les mancances en infraestructures culturals bàsiques i d'elaborar plans que permetin lectures i dinàmiques territorials és present en múltiples propostes procedents del govern local i d'un ampli espectre polític. A l'any 1999, una exhaustiva reflexió al *Llibre blanc de la cultura* ja afirmava:

"...Garantir una política cultural pel conjunt de ciutadans significa, sobretot, garantir l'accessibilitat a un sistema de recursos a totes les persones que viuen a Catalunya sense que el simple fet de viure en un lloc o un altre suposi un risc d'accés menor"

Aquesta proposta també es detalla als programes electorals, com en el del *Partit dels Socialistes de Catalunya*, que inclou: *"Equilibri territorial. Apostem perquè la cultura sigui accessible a tots els ciutadans del país, amb independència del seu lloc de residència. Una visió de país en xarxa, que sense desapropiar els beneficis de la capitalitat de Barcelona i l'alt nivell de la seva oferta cultural, sigui capaç de generar múltiples capitalitats sectorials, i una oferta territorial equilibrada"* (pàgina 131). *"Aprovar i executar el Pla d'Infraestructures Culturals de Catalunya com a eina integrada que orienti les inversions culturals del Govern i el sistema de concertació". "Concloure la xarxa bàsica municipal d'equipaments culturals"* (pàgina 133).

El programa electoral de CiU al Parlament de Catalunya el 2006 inclou propostes com “*Tot municipi de més de 2.000 habitants disposarà com a mínim d’un equipament cultural. Ajudarem a crear un circuit de teatre que permeti als equipaments de tot el país oferir una temporada estable*”.

Finalment, el *Fòrum Català de Regidors de Cultura* va presentar, en el marc de *Interacció 2000*, la *Plataforma Catalana sobre Cultura i Administració Local*, que reclamava establir un acord sobre mapes i infraestructures culturals pendents, clarificar el finançament del funcionament dels equipaments culturals existents, dotar de sales d’exposició, centres d’art, teatres, auditoris i sales d’exhibició de teatre professional els municipis a partir de la barrera d’un determinat nombre d’habitants.

Aquest conjunt de peticions i propostes corroboren el diagnòstic que accentuava que “*transcorreguts 18 anys de govern autonòmic... és rellevant que Catalunya no disposi de circuits potents i vertebrats per l’itinerari d’espectacles... més enllà de les dinàmiques induïdes per el fet metropolità, el conjunt de Catalunya hauria de disposar de recursos i una oferta molt superior a l’actual... El desplegament de grans equipaments no ha servit per generar efectes sobre la capacitat creativa del conjunt del territori. La densitat cultural de Catalunya és profundament desigual i l’absència de criteris per la gestió d’aquest equilibri dibuixa un mapa d’infraestructures i d’activitats poc racionals*”.

Una geometria molt variable i incompleta

Una presentació de forma sistemàtica de l’evolució i mancances en les dotacions infraestructurals, assenyalades en el recorregut anterior, contribuirà a delimitar l’actual marc d’actuació:

1 Oferta en equipaments culturals insuficient i ineficient. L’esforç inversor -imprescindible- en els equipaments culturals de referència no va tenir continuïtat en el conjunt del sector cultural en qüestió (teatre, música, arts visuals, etc.), el que va limitar tant l’accés a les produccions de qualitat d’aquests equipaments mitjançant el desenvolupament d’audiències com en la difusió d’aquestes en el territori i la seva rendibilització social. A més d’un increment de l’oferta, que respongui a les necessitats poblacionals i a les dinàmiques socials actuals, és necessari construir una arquitectura de sistema per a cada sector cultural. Les mancances en l’oferta de dimensió territorial menor als equipaments *nacionals* dificulta actualment encarrilar el mandat d’aquests equipaments (Teatre Nacional de Catalunya, MNAC, MACBA, Biblioteca de Catalunya) de manera que beneficïi al conjunt del sector. Cal remarcar, en aquest sentit l’escàs desenvolupament dels equipaments d’ambits territorials entremitjos, amb capacitat d’articular les xarxes territorials i donar cohesió als territoris respectius.

2 Indefinició del rol de les administracions públiques. Actualment, l’esforç de competències requereix d’una major especialització (la normativa vigent permet un ampli marge) ja que la dinàmica política de Catalunya no ha contribuït a clarificar i delimitar competències i assumir lògiques d’especialització per a cada nivell d’administració. La falta de col·laboració, -i la desconfiança- han estat actituds presents en la relació interadministrativa al llarg d’aquests 30

anys. La administració municipal, per la seva proximitat a la demanda, ha assumit competències impròpies, per les quals no existeix una dotació de recursos. És improrrogable, en una administració pública madura, consensuar, diferenciar i formular lògiques d'intervenció per cada nivell d'administració i destinar els recursos a les competències que cada administració ha d'assumir.

Poder oferir marcs per la programació en equipaments amb una oferta de temporada estable, passa per actualitzar instruments de suport, com algunes convocatòries de subvenció que sovint impedeixen dissenyar amb seguretat programacions i que condueixen a gestionar amb lògiques conservadores. L'elaboració, seguiment i avaluació de convenis plurianuals i contractes programa, i explicitar prioritats inversores aporta seguretat a les polítiques culturals municipals.

-Absència de planificació estratègica. Tal i com ja s'ha fet menció anteriorment de forma detallada, existeixen sectors culturals absents de mapes de necessitats a mig termini que coexisteixen amb clars solapaments de la oferta. La provisió d'equipaments (locals o d'àmbit nacional) ha respost a iniciatives individualitzades, a factors d'oportunitat circumstancials com es desprèn al comprovar, en els equipaments *top ten*, la diversitat de personificacions jurídiques (consorcis, fundacions, entitats autònomes administratives, serveis directes desconcertats, etc.) i els diferents percentatges de finançament de les administracions (Generalitat, Ajuntament de Barcelona, Diputació de Barcelona i en algun cas, el Ministeri de Cultura). Aquesta varietat solsament respon a factors conjunturals que difuminen el rol del principal i no contribueixen a una *accountability* cada vegada més necessària. La clarificació de responsabilitats i la gestió per resultats en la gestió pública són reptes que no admeten demores, assumint les especificitats que la gestió cultural entraña pel què fa a la producció d'intangibles.

Tabla 1. Grandes equipamientos culturales de Catalunya, personificación jurídica y formalización de accountability		
Equipamiento	Personificación jurídica	Formalización de <i>accountability</i>
Archivo Nacional de Catalunya	servicio directo administración	Dependencia jerárquica
Biblioteca de Catalunya	entidad autónoma administrativa	Dependencia jerárquica
Fundació Miró	fundación privada	Justificación subvención
Fundació Tàpies	fundación privada	Justificación subvención
L'Auditori	consorcio	Órganos de gobierno : consejo rector
Liceu	consorcio	Contrato programa
MACBA	consorcio	Órganos de gobierno . Previsión de contrato programa
Mercat de les Flors	consorcio	Órganos de gobierno . Previsión de contrato programa
Museu Nacional d'Art de Catalunya	consorcio	Órganos de gobierno . Previsión de contrato programa
Museu d'Història de Catalunya	servicio directo administración	Dependencia jerárquica
Museu Nacional de la Ciència i la Tècnica	entidad autónoma administrativa	Dependencia jerárquica
Palau de la Música	consorcio	Órganos de gobierno
Teatre Fortuny	consorcio	Órganos de gobierno
Teatre Lliure	fundación privada	Contrato programa
Teatre Nacional de Catalunya	sociedad anónima	Contrato programa

Taula 2. Aportacions de las administraciones públicas a equipaments culturals de referència en Catalunya. En percentatge* (2008)				
Equipament	Departament de Cultura	Ajuntament de Barcelona	Diputació de Barcelona	Ministeri de Cultura
Teatre Lliure	39,7	39,7	13,9	6,7
L'Auditori	49,7	44,7		5,6
Liceu	40,0	10,0	5,0	45,0
Museu Nacional d'Art de Catalunya	54,5	24,8		20,7
Museu d'Art Contemporani de Barcelona	41,3	41,3		17,3
Palau de la Música	44,5	27,3	4,4	23,8
Mercat Flors	35,0	35,0		30,0
Fundació Miró	67,0	33,0		
Fundació Tàpies	36,7	54,0		9,3

*Sobre el total de las aportacions públiques

Patim doncs, com a conclusió, d'un sistema cultural públic que mereix aquesta denominació d'una estructuració tan en la dotació com en el funcionament d'alguns sectors culturals. La falta d'articulació i unes connectivitats molt precises que dificulten l'increment de coherència en les programacions, en la distribució o en la creació de públics. En el sector de la cultura, a semblança del de la telefonia mòbil, la comunicació efectiva passa necessàriament per disposar de xarxa. L'elaboració d'un Pla d'Equipaments Culturals que respongués i prioritzés el conjunt de reptes explicitats és una iniciativa que hauria sorgir de la Generalitat de Catalunya. Els seus principis i contingut es presenten a continuació:

El Pla d'Equipaments Culturals de Catalunya (PEC Cat)

El PEC Cat forma part dels objectius del Pla de Govern de la Generalitat i és l'expressió de la resolució 70/VIII del Parlament de Catalunya, que insta al govern a elaborar el *Pla de Equipaments Culturals de Catalunya 2009–2019*.

Juntament amb les mancances estructurals que justifiquen la seva necessitat, ressenyades a l'apartat anterior, coexisteixen altres factors que accentuen la urgència del desplegament d'aquest Pla, bàsicament **demogràfics**, com l'**increment del la població catalana de més d'un milió de persones** en molt poc temps, -un increment vinculat a fenòmens migratoris- i el que s'ha de sobreposar un **massiu desplaçament residencial** des de Barcelona cap a municipis de la segona i tercera corones de l'àrea metropolitana. Integrant a aquests fenòmens l'**impacte del turisme** i l'**augment espectacular de la mobilitat interna obligada**, podem obtenir una aproximació a les variables que interactuen en la **complexa matriu social actual**.

Les necessitats actuals de les infraestructures culturals, a més de factors poblacionals, responen també a les transformacions en les pautes de consum cultural, condicionades en bona mesura per l'impacte de les tecnologies de la informació i la comunicació, que comporten noves formes i vies d'accés a la cultura i, per altra, derivades d'un canvi substancial en el valor i la percepció de la cultura.

Des de l'àmbit de l'oferta hem d'afegir a la atomització, al desequilibri o a l'absència d'infraestructures en amplis territoris, la falta de visibilitat i de rendibilització de les produccions promogudes des de diferents ciutats mitjanes de Catalunya, expressions de les quals queden ennegrides, per contrast, per la concentració i potència de l'activitat de Barcelona, que enlluernen i amaguen la creació cultural a la resta del territori.

Sota aquest complex context, els **objectius del Pla d'Equipaments Culturals** es centren en:

- 1 **Dotar** a Catalunya d'un conjunt d'infraestructures culturals bàsiques, que converteixin en fet el dret a la igualtat d'oportunitats en accés a la cultura.

- 2 **Aconseguir** una distribució territorial equilibrada, de manera que la distància del desplaçament i la mobilitat associada no actuïn com factors dissuasoris i que contribueixi a l'equilibri territorial del país.
- 3 **Contribuir** a una modelització d'equipaments i a la definició d'estàndards físics i de gestió.
- 4 **Impulsar** la creació d'una xarxa i un circuit que condueixi a la rendibilització social de les produccions culturals
- 5 **Desenvolupar** nous instruments de col·laboració interadministrativa que millorin la eficiència i la possibilitat d'avaluar la gestió cultural per resultats.

La consecució d'aquests objectius s'aconseguirà mitjançant instruments de diversa naturalesa:

-Legislatius, amb l'aprovació d'un decret regulador del sistema públic d'equipaments escènics i musicals, i a mig termini, d'un decret sobre el sistema d'espais públics d'arts visuals.

-Organitzatius, amb la creació de la Subdirecció General d'Equipaments Culturals que coordinarà tant l'aplicació del Pla (dotació de nous equipaments) com l'articulació del sistema cultural amb la millora de la col·laboració entre el departament i els equipaments (introduint mecanismes d'avaluació per resultats, com el contracte programa o amb convenis que ofereixin escenaris de funcionament a mig termini).

-Planificació estratègica i finançament, com a útils més visibles del PEC Cat, quan es presentin mapes de dotació actuals, de necessitats a mig termini i a l'assenyalar límits poblacionals que se'ls garanteixi la dotació d'equipaments (centres cívics, centres d'arts visuals, etc.)

Abans de la descripció de la gènesi i el contingut d'aquest Pla cal anticipar dues de les seves premisses:

1 -Corresponsabilització i codecisió amb el govern local. Els ens locals són promotors i titulars dels equipaments. El govern de Catalunya juga un rol de col·laboració i acompanyament.

2 Proposta d'arquitectura de sistema cultural. El pla transcendeix al diagnòstic i proposta de necessitats i d'equipaments, amb una descripció detallada de sectors i territoris. A més a més de la definició **d'un conjunt d'estendards físics**, el pla desplega una arquitectura de sistema cultural que **inclou lògiques de gestió** com la dotació de personal, la complementarietat i especialització entre equipaments o l'establiment de lògiques de relació estables i coherents entre administracions públiques, introduint mecanismes de responsabilització i avaluació per resultats com el **contracte-programa**. L'aprovació i execució del Pla significa, per l'equip que s'encarrega de la seva elaboració, **materialitzar les condicions de possibilitat que garanteixin la igualtat d'accés a la cultura**, fixant un substrats imprescindibles per tal d'aconseguir una massa crítica de la que germini la creativitat i el desplegament d'expressions culturals amb unes cotes màximes d'autonomia.

3- Ordenació i **planificació també a escala local**. De forma paral·lela a la realització del pla d'equipaments a escala nacional catalana, es preveu donar impuls a la "cultura de la planificació", ja que s'instarà als municipis a actualitzar els seus dispositius de planificació cultural com **mapes d'equipaments o plans locals de cultura**, o els creïn de nou si encara no els tenen.

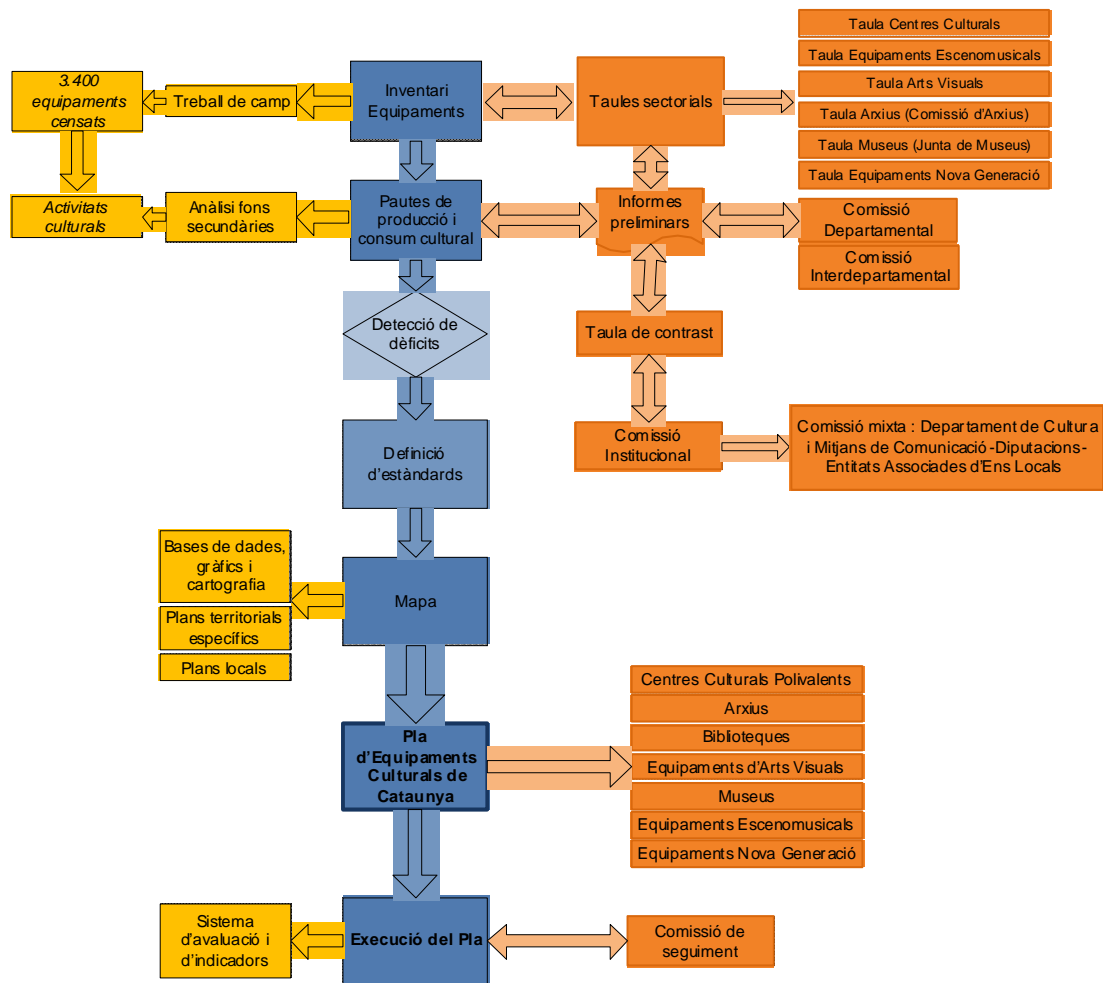
Planificar en el postfordisme, en una època de desregularització i de crisi, en un sector aliè a la previsió, pot despertar el temor a la homogeneïtzació i la imposició de normes. L'impuls a la creació i participació culturals requereix garantir l'equitat a l'accés als seus llenguatges i a les seves manifestacions. Davant les limitacions de l'avaluació de les actuacions culturals, derivades de la falta d'estructuració del sistema, hem d'afirmar que l'execució d'aquest pla hauria de permetre, parafrasejant el títol d'aquest bloc de presentacions que **territori i sector constitueixen variables integrades en una matriu** d'avaluació i en cap cas estan en contraposició.

Gènesi i metodologia del PEC Cat

Un **inventari exhaustiu** dels equipaments culturals tant de titularitat pública com privada, dels sectors culturals que cobreix el Pla, va servir de punt de partida tant per la definició d'estàndards tipològics com per la fixació de límits poblacionals. El coneixement detallat de l'oferta –dotació i activitat-, es va complementar amb un estudi detallat d'equipaments representatius de cada sector. L'anàlisi de l'oferta va permetre conèixer paràmetres com l'antiguitat mitja, el nivell d'activitat i el grau d'implantació en el territori. Van sistematitzar, a més a més, els estudis existents sobre demanda, consum cultural i projecció poblacional. Aquest sistema d'informació es va plasmar en mapes a escala municipal, que cobreixen també informació sobre accessibilitat i temps de desplaçament cap a la oferta cultural, paràmetre que contribueix a la prioritització de necessitats.

El mecanisme de **presa de decisions** es va iniciar constituint **taules d'experts** en els sectors d'arxius, biblioteques, centres culturals polivalents, centres d'art, equipaments escenomusicals i museus. Els informes elaborats en aquestes taules es van elevar a una **taula de contrast**, integrada per representants de la cultura i experts en planificació cultural; reflexions i consideracions de les quals es van contrarestar en una comissió del Departament de Cultura, així com en una comissió composta per agents d'altres departaments de la Generalitat, vinculats als objectius del Pla. Finalment, una **comissió institucional** integrada per les administracions amb algun grau de responsabilitat en la promoció cultural van tancar el cicle de la presa de decisions.

Es presenta, a continuació, el mapa de processos del Pla de Equipaments Culturals de Catalunya:

Contingut del PEC Cat

El Pla d'Equipaments Culturals especifica, a escala local, els dèficits en infraestructures culturals, municipi a municipi i la seva projecció futura, atenent a diferents hipòtesis de creixement poblacional, i que inclou una aproximació pressupostària a la inversió necessària al llarg dels 10 anys de la seva execució, que suma un total d'uns 900 milions d'euros.

Les aportacions més innovadores del Pla, al nostre entendre, es concentren en aquells àmbits amb una **necessitat imperiosa d'estructuració amb el sector escenicomusical o en els equipaments d'arts visuals**. En els centres culturals, una tipologia molt heterogènia que ha donat resposta a diferents necessitats socials al llarg del temps, la prioritat era establir estàndards i

dissenyar lògiques de sector. El pla recalca també en la dotació museística d'arxius i biblioteques, que com s'ha assenyalat, disposa d'una legislació i de plans de dotació específics.

El pla, atenent al seu caràcter de dotació bàsica, preveu que **els equipaments seran de servei públic** per garantir el lliure accés i afavorir la seva integració en un sistema d'equipaments que permetin estructurar l'oferta cultural del país. Com ja s'ha assenyalat anteriorment, el Pla es presenta conjuntament amb les administracions d'àmbit local i és en l'àmbit local, precisament, la base per establir una categorització i estandardització d'equipaments, tal i com es descriu a continuació. El disseny d'aquestes tipologies s'ha estructurat per categories de municipis, segons el número d'habitants. De totes maneres, aquest esquema s'ha diversificat amb variables com el temps de desplaçament, la concentració dispersió de municipis, la seva ubicació en el conjunt de Catalunya o la seva composició social. El resultat, lluny de presentar-se com un sistema tancat, s'enriquirà amb les aportacions procedents de l'àmbit local, i en alguns territoris, s'ha conclòs que era necessària una anàlisi més detallada de les dinàmiques culturals i socials prèvies a l'inici de la seva execució.

La matriu del sistema públic

S'adjunta en el format de taula, de forma simplificada, la presentació del sistema dissenyat. Per cada sector cultural, a les files, s'han establert diferents estàndards d'equipaments que s'articulen amb paràmetres de gestió i implantació a les columnes. S'estableix així la seva radicació en les diferents categories poblacionals, l'existència o absència de normativa en estàndards físics o de gestió, el grau d'interrelació entre el municipi i la Generalitat, la necessitat d'aprofundir en plans sectorials o territorials, el grau de complexitat organitzativa de l'equipament o la formula de rendiment de comptes per resultats, entre altres factors. Les claus de l'estructuració del sistema recauen en:

- 1 **Integració** efectiva dels grans equipaments de capçalera (Equipaments **N5**) en la dinàmica del sistema.
- 2 **Creació** de nous equipaments d'escala intermèdia (Equipaments **N4**) amb concertació amb l'administració local, que permetin consolidar xarxes territorials a aquesta escala.
- 3 **Promoció** de la funció supralocal d'equipaments municipals en ciutats intermèdies (Equipaments **N3**), que permetran conjugar la relació entre l'escala local i la nacional i exercir una funció estructurant en els seus àmbits territorials d'influència.

Per limitacions d'espai en aquesta contribució, a manera d'exemple i de forma sumaria, desenvoluparem a continuació dues categories: el dels **equipaments capçalera del sistema N5** i els **equipaments de tercer nivell N3**.

Els equipaments capçalera del Sistema

El sistema d'oferta cultural està encapçalat per un conjunt d'equipaments de gran visibilitat a escala internacional que, com s'ha assenyalat a l'inici d'aquest article, van ser la primera prioritat del Departament de Cultura. Es tracta d'institucions com el Liceu, l'Auditori, el Museu Nacional d'Art de Catalunya, el Museu d'Art Contemporani de Barcelona o el Teatre Nacional de Catalunya. Aquesta dotzena d'infraestructures culturals canalitzen un significatiu percentatge del pressupost del Departament. Encara que el seu finançament i els seus òrgans de govern participen altres administracions com l'Ajuntament de Barcelona, el Ministeri de Cultura o la Diputació de Barcelona, la Generalitat ostenta una participació majoritària en quasi tots ells. Aquestes infraestructures presenten diferents personificacions jurídiques (empresa pública, fundació, consorci, entitat autònoma, etc.).

La relació del Departament amb aquestes institucions es materialitzarà mitjançant **contractes programa** per incrementar la gestió per resultats, amb una **distinció diàfana entre principal i agent**, i per traçar escenaris d'inversió, programació i finançament a mig termini, minimitzant la incertesa al garantir inversions i despesa corrent a 4 anys. El contracte especifica objectius i indicadors de *output* (espectacles, exposicions, assistència, espectadors, cost per usuari), d'impacte i de procés, així com la fixació d'un sistema d'avaluació del contracte, que coordinarà una comissió de seguiment. Des d'una perspectiva d'agencialització d'aquests equipaments es potencien les funcions de col·laboració i realització amb la resta del sistema d'equipaments homòlegs.

L'estructura de capçalera del sistema es complementa amb els Centres de Producció Territorial, les activitats dels quals es centren prioritàriament a atendre les demandes territorials delimitades. Tenen un component d'especialització en arts escèniques o música, fan producció pròpia i han de disposar d'una direcció artística separada de la direcció operativa.

Els equipaments de Nivell 3

Es tracta, abans de tot, d'infraestructures de titularitat local, amb independència de la seva forma de gestió. Amb una funció de ròtula entre l'àmbit local i el nacional, es tracta d'una categoria a estandarditzar, modelitzar i desenvolupar, tant en els sectors de les arts escèniques com en arts visuals. S'ha previst, per aquesta tipologia, una implantació mínima en ciutats de 50.000 habitants i en aquelles capitals de comarca en les que es garanteixi funcions de producció i representacions professionals, en el cas dels teatres, així com accions de dinamització comunitària. En els equipaments escènics o d'arts visuals patim de la normativa específica que garanteixi una mínima dotació territorial/poblacional i que s'esbossi la seva estructura de funcionament i de gestió. La relació amb la Generalitat es fa mitjançant convenis que contenen una definició específica

d'objectius i la forma d'avaluar la seva consecució. S'impulsa, en aquest àmbit, la organització de comissions de seguiment Generalitat/Municipi per avaluar la gestió d'aquests centres.

Epíleg

En el moment de concloure aquesta contribució en el Pla d'Equipaments Culturals de Catalunya està en plena fase de presentació i discussió per part de les organitzacions representatives d'àmbit local.

El context actual de relentització econòmica no hauria introduir demores en l'execució d'un pla que, a petició del Parlament, s'ha integrat en el Pla de Govern i ha estat reivindicat des del sector cultural, el món local i alguns partits polítics des de fa anys. Ja hem assenyalat la pretensió del Pla: Aconseguir una dotació mínima que equilibri el territori i faci possible el dret a la igualtat d'accés a la cultura. Tal i com mencionàvem a l'inici d'aquest article, un *país avançat requereix unes bases sòlides*, no solsament perquè els *grans moments cultura del nostre país no siguin fruit de l'atzar o del geni* individual, sinó perquè l'evolució de la població i la seva necessària cohesió social han convertit la cultura en una eina imprescindible per la construcció de la ciutadania mitjançant la trobada i l'expressió cultural.